

= .99) และมีความคิดเห็นในเรื่องการสูบบุหรี่ทำให้คลายเครียดแตกต่างกันมากที่สุด (S.D = 1.31)

2.2 ข้อมูลด้านเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม

(Attitude toward the Behavior) ของนักศึกษา พบว่าเจตคติของนักศึกษาต่อการสูบบุหรี่นั้น ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 1.87 จะเห็นได้ว่านักศึกษายากคลายเครียดจึงสูบบุหรี่ 2.16 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ รู้สึกกระปรี้กระเปร่าทุกครั้งทีสูบบุหรี่ 1.98 ทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี 1.87 ตามลำดับ และสูบบุหรี่เพื่อช่วยให้มีบุคลิกภาพที่ดี 1.66 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.03 – 1.77 โดยนักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องสูบบุหรี่เพราะช่วยให้บุคลิกภาพดีขึ้นใกล้เคียงกันมากที่สุด (S.D = 1.03) และมีความคิดเห็นในเรื่องสูบบุหรี่เพราะทำงานได้ดีแตกต่างกันมากที่สุด (S.D = 1.77) เนื่องจากแบบสอบถามในตอนี่ 2 เป็นข้อคำถามเชิงลบ ซึ่งแปลผลได้ว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อคำถามดังกล่าวและตระหนักว่าการสูบบุหรี่นั้นมีโทษต่อร่างกาย

3. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs)

3.1 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

(Normative Beliefs) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.57 โดยนักศึกษามีความเชื่อว่าในมหาวิทยาลัยควรมีการจัดมีพื้นที่สูบบุหรี่ที่เหมาะสม 4.04 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ การลงโทษผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบ 3.66 การสอดแทรกเนื้อหาบุหรี่ในรายวิชาทำให้นักศึกษารู้จักวิธีป้องกันตนเองจากควันบุหรี่ 3.49 ตามลำดับ และการกำหนดอัตราปรับในป้ายรณรงค์ห้ามสูบบุหรี่ทำให้คนเกรงกลัว 3.26 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.03 – 1.22 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายไม่แตกต่างกันมากนัก

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) ของนักศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.64 นักศึกษาเชื่อว่าคนจะมีพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่มากขึ้นถ้าหากในมหาวิทยาลัยมีบุคลากรเดิน

ตรวจการสูบบุหรี่และมีการลงโทษโดยการปรับเป็นเงินที่ค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ การลงโทษทางวินัยที่ค่าเฉลี่ย 3.66 การจัดพื้นที่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ และการสอดแทรกเนื้อหาในรายวิชาที่ค่าเฉลี่ย 3.55 ซึ่งเป็นค่าน้อยที่สุด (ระดับมาก) โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.06 – 1.09 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

4. ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs)

4.1 ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.46 นักศึกษามีความคิดเห็นว่าคนจะงดสูบบุหรี่มากขึ้นถ้ามีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนที่ค่าเฉลี่ย 3.60 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ การติดป้ายห้ามสูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.59 การรณรงค์เรื่องบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.45 ตามลำดับ และการให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.38 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.11 – 1.22 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องการรณรงค์เรื่องบุหรี่ทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมงดการสูบบุหรี่ใกล้เคียงกัน

4.2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Controls) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับปานกลางที่ค่าเฉลี่ย 3.35 โดยนักศึกษามีความเชื่อว่าหากมีการรณรงค์การสูบบุหรี่ถูกที่ จะเป็นปัจจัยส่งเสริมให้นักศึกษาไม่สูบบุหรี่นอกพื้นที่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.42 ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุด รองลงมา คือ ถ้านักศึกษาเห็นป้ายห้ามสูบบุหรี่จะทำให้ไม่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.36 การรับรู้ถึงบทลงโทษและการมีบุคลากรเดินตรวจภายในบริเวณมหาวิทยาลัยที่ค่าเฉลี่ย 3.35 ตามลำดับ และการที่อาจารย์ผู้สอนได้มีการตักเตือนเรื่องสูบบุหรี่หน้าชั้นเรียน เป็นปัจจัยส่งเสริมให้นักศึกษาไม่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.30 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.12 – 1.17 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายใกล้เคียงกันมาก

5. ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Intention)

ข้อมูลด้านความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรม (Intention) ของนักศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ย 3.85 โดยนักศึกษามีความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่เพื่อครอบครัวที่ค่าเฉลี่ย 4.09 เป็นระดับที่มากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อสุขภาพของตนเองที่ค่าเฉลี่ย 4.07 เพื่อคนที่รักที่ค่าเฉลี่ย 4.05 ตามลำดับ และความตั้งใจในการที่จะไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.00 ที่เป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) อยู่ระหว่าง 1.10 – 1.40 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องนักศึกษาไม่สูบบุหรี่เพื่อครอบครัวใกล้เคียงกันมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.09 (S.D = 1.10) และมีความคิดเห็นในเรื่องนักศึกษาไม่คบเพื่อนที่สูบบุหรี่แตกต่างกันมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.00 (S.D = 1.40)

6. พฤติกรรม (Behavior) ข้อมูลด้านพฤติกรรม (Behavior) ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาสามารถแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยไม่พึ่งพาบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.80 ซึ่งเป็นระดับที่มากที่สุด รองลงมา คือ การเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ ป้องกันการสูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.54 การบอกกล่าวบุคคลในครอบครัวให้สูบบุหรี่นอกบ้านที่ค่าเฉลี่ย 3.53 ตามลำดับ และการเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนสูบบุหรี่ที่ค่าเฉลี่ย 3.18 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยที่สุด โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 1.15 – 1.23 แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายหรือ นักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสาร เพื่อเสริมสร้างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจ ที่มีผลต่อพฤติกรรม การงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งผลทางบวกกับเจตคติต่อพฤติกรรม การงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติของนักศึกษาต่อการสูบบุหรี่อยู่ในระดับน้อย หมายความว่า นักศึกษา

ค่อนข้างมีเจตคติว่าการสูบบุหรี่นั้นเป็นสิ่งไม่ค่อยดี แต่การที่นักศึกษาสูบบุหรี่เพราะนักศึกษามีความรู้สึกละอายอยากคลายเครียด รู้สึกกระปรี้กระเปร่า อีกทั้งยังช่วยให้ทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของนนทรี สัจจาธรรม (2555) ได้ศึกษาทัศนคติ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการสูบบุหรี่เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นที่รังเกียจของคนรอบข้าง นอกจากทำลายสุขภาพแล้วยังนำไปสู่การติดสารเสพติดอื่น ๆ ตามมา เป็นไปทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยของสุขมา นิลรัตน์ (2552) ที่ได้ศึกษาปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส พบว่า ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงสามารถทำนายการสูบบุหรี่หรือมีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถ้านักเรียนมีระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเป็นโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น จะมีโอกาสเป็นผู้ไม่สูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของเสาวนีย์ อินมั่นคง (2551) ที่ได้ศึกษาการศึกษาพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรม การสูบบุหรี่มีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่จะได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และได้รับตัวแบบทางสังคมมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรม การสูบบุหรี่ แต่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง และทราบถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่น้อยกว่ากลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรม การสูบบุหรี่ เยาวชนที่มีเจตคติที่ดีต่อการสูบบุหรี่จะมีพฤติกรรม การสูบบุหรี่สูงกว่าเยาวชนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ ซึ่งเจตคติเป็นผลรวมของความเชื่อที่จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งนั้นการที่บุคคลมีเจตคติต่อพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง บุคคลก็มักจะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ดังนั้นการที่เยาวชนยอมรับและมีทัศนคติเชิงบวกต่อพฤติกรรม การสูบบุหรี่ เยาวชนก็จะแสดงพฤติกรรม การสูบบุหรี่ออกมาเช่นกัน

2. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรม การงดสูบบุหรี่ของ

นักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีความเชื่อว่าถ้าหากในมหาวิทยาลัยมีการจัดพื้นที่สูบบุหรี่ที่เหมาะสม การลงโทษผู้สูบบุหรี่ในพื้นที่ห้ามสูบและการสอดแทรกเนื้อหาบุหรี่ในรายวิชาทำให้นักศึกษารู้จักวิธีป้องกันตนเองจากควันบุหรี่จะช่วยให้ นักศึกษาเกิดการงดสูบบุหรี่ เนื่องจากบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาได้ทำพฤติกรรมการสูบบุหรี่ถูกที่ตามสถานที่ที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ จึงเป็นแนวโน้มให้นักศึกษาในกลุ่มคล้อยตามและทำตามมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศสุตา สถาพร จงพิทักษ์ (2552) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ครั้งแรกส่วนใหญ่มาจากความอยากรทดลองโดยกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่มากที่สุด เนื่องจากวัยรุ่นให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนและมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากที่สุด โดยเพื่อนเป็นแรงเสริมต่อการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนหรือยืมบุหรี่ให้จึงทำได้น้อยมาก ทำให้เกิดการทดลองสูบบุหรี่จนเกิดการเสพติดบุหรี่ขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Liqa และ คณะ (2015) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของชาวอเมริกันอาหรับ พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ นอกจากนี้แล้วการศึกษาของ Page และคณะ (2012) ที่พบว่า ความไม่พอใจของเพื่อนและพ่อแม่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชน นอกจากนี้ การศึกษาของ Ladapo และคณะ (2014) ที่พบว่า เด็กจะมีแนวโน้มสูบบุหรี่น้อยถ้าผู้ปกครองไม่อนุญาตให้สูบ เนื่องจากการไม่อนุญาตเป็นการป้องกันความตั้งใจสูบบุหรี่ทั้งในหมู่เด็กที่เคยและไม่เคยสูบบุหรี่ จากความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอธิบายได้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงจะเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

3. ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมส่งผลทางบวกกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมใน

ระดับปานกลาง เนื่องมาจากการรับรู้ถึงการสื่อสารของมหาวิทยาลัยในการรณรงค์การสูบบุหรี่ถูกที่ ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถที่จะปฏิเสธการสูบบุหรี่ได้น้อย เนื่องจากอิทธิพลของกลุ่มอ้างอิง เช่น กลุ่มนักศึกษาที่มีความเครียดเมื่อมีเพื่อนชักชวนให้สูบบุหรี่เพื่อผ่อนคลายความเครียดหรือช่วยให้มีสมาธิในการทำงาน การสูบบุหรี่เพื่อเข้าสังคมได้ง่ายขึ้น จึงทำให้ไม่สามารถปฏิเสธการสูบบุหรี่ได้ ตามแนวคิดการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) ซึ่ง Bandura (1997) ได้กล่าวว่าการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างความมั่นใจในตนเองหรือสมรรถนะแห่งตน 4 ประการ คือ การเรียนรู้จากการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการเห็นตัวอย่างการกระทำของผู้อื่นหรือการใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูงและการกระตุ้นทางอารมณ์ เนื่องจากว่าเป็นประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถที่จะทำได้ ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น จำเป็นที่จะต้องฝึกให้เขามีทักษะเพียงพอที่จะประสบความสำเร็จได้พร้อม ๆ กับการทำให้เขารับรู้ว่าเขาจะสามารถจะกระทำเช่นนั้นและทำให้เขาใช้ทักษะที่ได้รับการฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชพร กลีบประทุม (2559) ที่ได้การศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ต่อพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ ของผู้สูบบุหรี่ในตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง พบว่า โปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถตนเองร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม โดยอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน สามารถช่วยให้ผู้สูบบุหรี่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ และยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของเชมิกา ปาหา และ คณะ (2557) ที่ได้ศึกษาเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจและเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ เนื่องมาจากข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลิกสูบบุหรี่ มีการรับรู้ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่ขัดขวางการเลิกสูบบุหรี่ ได้แก่ การมีสุขภาพไม่ดีหรือมีเรื่องเครียดซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่สามารถควบคุมได้ และปัจจัยภายนอก คือ การได้รับกำลังใจจากคนในครอบครัว การที่สังคมรังเกียจคนสูบบุหรี่ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จึงมีผลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ

4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีผลกระทบต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เมื่อนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพิษภัยและโทษของบุหรี่ และมีเจตคติที่ดีว่าการสูบบุหรี่ไม่ใช่พฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อมีแรงจูงใจให้เลิกสูบบุหรี่ ความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ก็จะมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับงานของ Tseng และ คณะ (2018) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ช่วยทำนายการเลิกบุหรี่ในไต้หวันโดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่า เจตคติและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมส่งผลต่อพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่ โดยมุ่งเน้นที่การเสริมสร้างความเชื่อในการเลิกสูบบุหรี่ การเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถในการเลิกสูบบุหรี่และการชักจูงใจให้ผู้สูบบุหรี่ก้าวข้ามผ่านอุปสรรคในการเลิกสูบบุหรี่

5. ความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมส่งผลทางบวกกับการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความตั้งใจที่จะไม่สูบบุหรี่เพื่อครอบครัวมากที่สุด แสดงว่า นักศึกษาที่มีความเชื่อและคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการทำพฤติกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมพฤติกรรมในทางบวก แต่มีความเชื่อด้านเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมในทางลบ จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่สูง และด้วยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา

ชั้นปีที่ 1 ด้วยมีข้อจำกัดเรื่องของการรับรู้ภาวะเปื้อนของมหาวิทยาลัย อีกทั้งยังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสู่ระดับปริญญาตรีที่เป็นช่วงเริ่มต้นของการแสดงตัวตนว่าเป็นผู้ใหญ่ ผลการศึกษานี้พบชัดเจนว่า นักศึกษาเกือบทั้งหมดมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการสูบบุหรี่ เช่น เข้าใจในพิษภัยของบุหรี่ ควันบุหรี่มือสอง สถานที่ห้ามสูบบุหรี่ รวมไปถึงกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย แต่ในด้านพฤติกรรมที่เป็นการสูบบุหรี่กลับพบชัดเจนว่ายังมีการสูบบุหรี่อย่างเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มที่สูบบุหรี่เป็นประจำกับกลุ่มที่สูบบ้างเป็นบางครั้ง ทั้งนี้เพราะแม้จะมีการรับรู้ถึงพิษภัยของบุหรี่แต่ก็ยังมีพฤติกรรมสูบบุหรี่อยู่ ดังนั้น จึงวิเคราะห์ได้ว่านักศึกษามีความเข้าใจในอันตรายจากบุหรี่ แต่ก็ยังไม่สามารถลด ละ เลิก ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ So และ คณะ (2015) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ในวัยรุ่นประเทศเกาหลี พบว่า ปัจจัยที่จะป้องกันการสูบบุหรี่คือการที่พ่อแม่/ผู้ปกครองได้รับทราบถึงพฤติกรรม เจตคติต่อการสูบบุหรี่ ตลอดจนไปถึงการที่พ่อแม่มีการสนับสนุนและให้กำลังใจในการที่จะป้องกันการสูบบุหรี่ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมาณิตา ฤทธิ์ล้ำเลิศ (2550) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการลดละเลิกสูบบุหรี่ กองทัพเรือ กรณีศึกษาฐานทัพเรือสัตหีบ พบว่า 1) ประสิทธิผลกลยุทธ์ด้านการโน้มน้าวใจมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การให้เพื่อนในที่ทำงานที่เลิกบุหรี่ได้สำเร็จมาเชิญชวนให้ลด/ละเลิกสูบบุหรี่ 2) ประสิทธิผลกลยุทธ์ด้านการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่สูบบุหรี่ให้ลด/ละเลิกสูบบุหรี่ได้ 3) ประสิทธิผลกลยุทธ์ด้านการติดตามและประเมินโครงการมีประสิทธิภาพมากที่สุดเกี่ยวกับการมีแพทย์ให้ความรู้เรื่องอันตรายจากบุหรี่จะทำให้ตระหนักถึงอันตรายจากบุหรี่และทำให้ลด/ละเลิกสูบบุหรี่ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะด้านกลยุทธ์

จากผลการศึกษา พบว่า เจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงที่สุดต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ให้มากขึ้น เช่น

1.1 นำนโยบายรณรงค์การสูบบุหรี่ให้ถูกที่ อาทิ ประกาศแจ้งกำหนดเขตพื้นที่สูบบุหรี่ภายในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาและบุคลากรรับทราบอย่างทั่วถึงพร้อมทั้งให้เกิดการรับรู้ถึงผลของการไม่ปฏิบัติตามมาดำเนินการอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

1.2 เสริมสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นผู้สูบบุหรี่ให้คิดว่าตนมีความสามารถในการเลิกสูบและช่วยเหลือแนะนำการหยุดสูบจากข้อมูลหรือ ประสบการณ์ที่มีบุคคลอื่นเคยกระทำสำเร็จมาแล้ว

1.3 เสนอความเป็นไปได้ในการปฏิบัติเพื่อช่วยปรับเปลี่ยนนิสัยการสูบบุหรี่

1.4 แนะนำเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการของการเลิกบุหรี่ให้ประสบผลสำเร็จ

1.5 กระตุ้นผู้สูบบุหรี่ให้ใช้แหล่งสนับสนุนต่าง ๆ เพื่อช่วยในการเลิกสูบ เช่น Quitline 1600 หรือ ศูนย์เลิกบุหรี่ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ

1.6 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการเลิกสูบบุหรี่

1.7 กระตุ้นให้ผู้สูบบุหรี่หรือภริยาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันถึงวิธีการเลิกบุหรี่

2. ส่งเสริมให้นักศึกษาที่ไม่สูบบุหรี่รู้จักรักษาสีของตนและเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนเจตคติของนักศึกษาที่สูบบุหรี่ให้มีพฤติกรรมในการสูบบุหรี่อย่างถูกที่ โดยใช้วิธีการ “เพื่อนเตือนเพื่อน” ถ้าหากสมาชิกในกลุ่มสูบบุหรี่ผิดที่ ซึ่งแสดงออกถึงการรักษาสีที่ทั้งคนสูบและคนไม่สูบบุหรี่

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัย

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ของนักศึกษาที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการแสดงพฤติกรรมการงดสูบบุหรี่ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์หรือการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบถึงวิธีการรณรงค์การสูบบุหรี่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบและเสนอแนวคิดในการรณรงค์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เกษสุตา สถาพรจงพิทักษ์. (2552). พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษหญิง วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เขมิกา ปาหา. (2557). เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนัญชิตา คำมินเศก. (2553). การรับรู้สื่อรณรงค์ Quit Line 1600 สายเลิกบุหรี่ และความคิดเห็นของข้าราชการไทย กองบัญชาการกองทัพไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- นนทรี สัจจาธรรม. (2555). *ทัศนคติ และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยราชพฤกษ์
- ปรัชพร กลีบประทุม. (2559). *ผลของโปรแกรมส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ต่อพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของผู้สูบบุหรี่ในตำบลบางแก้ว อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มานิตา ฤทธิล้ำเลิศ. (2550). *ประสิทธิผลกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการลดละเลิกสูบบุหรี่ กองทัพอากาศ กรมศึกษาธิการทัพอากาศ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วิไลวรรณ อธิติชัยกุล. (2560). *การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วารสารวิทยาลัยสันตพล ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2561. วิทยาลัยสันตพล อุตรธานี.
- สนอง คล้าณิม. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้อันตรายจากควันบุหรี่มือสองกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของสมาชิกครอบครัวที่มีผู้สูบบุหรี่* (รายงานการศึกษาระดับปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพมา นิลรัตน์. (2552). *ปัจจัยความเชื่อด้านสุขภาพที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอมะนัง จังหวัดนราธิวาส*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสาวนีย์ อินมั่นคง. (2551). *การศึกษากิจกรรมการสูบบุหรี่และการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนหญิง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). ข้อมูลพฤติกรรมการสูบบุหรี่. สืบค้นจาก <http://www.trc.or.th/th/>.
- Ajzen, I. (1991). *The Theory of Planned Behavior*. Organizational Behavior & Human Decision Processes, 50(2), 179-212.
- Athamneh, L., Essien, E. J., Sansgiry, S. S., & Abughosh, S. (2017). *Intention to quit water pipe smoking among Arab Americans: Application of the theory of planned behavior*. J Ethn Subst Abuse, 16(1) : 80-90.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: W H Freeman.
- Ladapo J. A., Elliott M. N., Kanouse D. E., Tortolero S. R., Windle M., & Cuccaro P. M. (2014). *Tobacco use and smoking intentions among US fifth-grade students*. Journal of Adolescent Health. 55(3): 445-51
- Page, R., Suwanteerangkul, J., Sloan, A., Kironde J., & West J. (2012). *Thai Adolescents' Normative Beliefs of the Popularity of Smoking Among Peers, Adults, the Successful and Elite, and Parents*. Social Development, 21(4) : 849-867
- So, E. S., & Yeo, J. Y. (2015). *Factors associated with early smoking initiation among Korean adolescents*. Asian Nurs Res (Korean Soc Nurse Sci). 9(2) : 115-9.
- Tseng, Y. F., Wang, K. L., Lin, C. Y., Pan, H. C., & Chang, C. J. (2018). *Predictors of smoking cessation in Taiwan: using the theory of planned behavior*. Psychology, Health & Medicine. 23(3): Pages 270-276.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

COMMUNITY PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF WATTHATSAWANG NONYANG CHILDHOOD CENTRE AT TAMBON KOOTSA AMPHOE MUEANG UDORNTHANI

ชานนท์ เศรษฐแสงศรี¹
CHARNON SETSAENGSR

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนน ปีการศึกษา 2558 จำนวน 52 คน เครื่องมือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert Scale ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ส่วนด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีอายุต่างกัน และมีตำแหน่งในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน 3.1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนวทางสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาและพิจารณาโครงการต่างๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์ฯ รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้าน หรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือกโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีการเสนอแนวทางต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่างๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศูนย์ฯ 3.2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนวทางสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาศูนย์ฯ รองลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีการเสนอแนวทางต่ำสุดคือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง 3.3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนวทางสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมเนนกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในศูนย์ฯ มากขึ้น รองลงมา คือ ชุมชนควรมีการแสดงความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ส่วนข้อที่มีการเสนอแนวทางต่ำสุด คือ ชุมชน

¹ อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

ควรได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนามากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 3.4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางข้อที่มีการเสนอแนะสูงสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ หรือคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ในงานประชุมผู้ปกครองศูนย์ฯ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสม ร่องลงมา คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงาน และสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาศูนย์ฯ ส่วนข้อที่มีการเสนอแนะทางต่ำสุด คือ ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม ; การพัฒนา ; ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The purposes of the research were : to investigate and) to compare the level of community participation in the development of Watthatsawangnonyang Childhood Centre at Tambon Kootsa Amphoe Mueang Udonthani. And to study the guideline in the development of community participation. The research samples were 52 children's parents of Childhood Centre, Academic Year 2015. The instrument used for data collection was a questionnaire with the value of reliability in 0.91. The statistics used for analyzing the data were Rating Scale by computer program. The results of the research were as follows: 1) Community participation in the development of Watthatsawangnonyang Childhood Centre at Tambon Kootsa Amphoe Mueang Udonthani was in 'much' level in overall. The highest level was the participation in evaluation, followed by the participation in the benefit. However, it revealed that the lowest level was the participation in the decision making. 2) Comparing the level of community participation found that the difference of parents in gender, age and community position were not different in overall. Considering each aspect demonstrated that the participation in the decision making was different. The level of significance is 0.05. 3) The guidelines in the development of community participation found as follows: 3.1) The participation in the decision making revealed that firstly, most suggestions offered that community should involve with consulting and considering of the project's problems in the development of Childhood Centre. Secondly, community should participate in opposing and arguing reasonably with some conflict projects. Lastly, they suggested that the community should engage the community information so as to have enough data for decision making to select the activity or project in the development of Childhood Centre appropriately. 3.2) The participation in operation found that the most suggestion said that the community should select the committee for developing the Childhood Centre, followed by the community should corporately follow the development plan. Lastly, the community should participate to set the operational guidelines for developing Watthatsawangnonyang Childhood Centre. 3.3) The participation in the benefit found that the most suggestions said that community should more engage the community's activities in unity conferences, followed by community should congratulate on successful projects of Childhood Centre. The little

suggestions found that community should self- develop and gain knowledge more after participation in their activity done. 3.4) The participation in evaluation found that community should exchange ideas with authorities of Childhood Centre in parent meeting in order to improve projects or activities appropriately. Followed by community should engage the monitoring the results and the problem situations of Childhood Centre's progress. The little suggestions told that community should consult for preparing the evaluation in the development of Watthatsawangnonyang Childhood Centre.

Keywords: Participation ; Development ; Childhood Centre

บทนำ

ความสำคัญของการวิจัย

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงจากประชาธิปไตยแบบตัวแทน เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมการทำงานแบบมีส่วนร่วม นั้น ไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กรหรือระดับประเทศนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทัศน์ปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจได้ มีการดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เรียบร้อยในห้องเรียน โดยกระบวนการมีส่วนร่วม(วันชัย วัฒนศัพท์, 2553) แต่อย่างไรก็ตาม การเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนเสียก่อน อย่างน้อยต้องมีพื้นฐานความคิดในเรื่องของการมีส่วนร่วมอยู่ภายในใจ ทั้งนี้ หลักการพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจะรวมถึงการให้ความสำคัญต่อมนุษย์ไม่น้อยไปกว่าเทคโนโลยี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางในการจัดศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และตามพระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 นอกจากนั้น ยังให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น การจัดการศึกษาได้สนับสนุนการกระจายอำนาจส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคนด้วยการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกระดับมากขึ้น สามารถกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ภายใต้การกำหนดโครงสร้างและมาตรฐานทางคุณภาพของหน่วยงานภาครัฐอย่างเป็นระบบ จัดการศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญา ธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 1)

นอกจากนั้น การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น โดย

ให้บุคคล องค์กรดังกล่าว นั้น ให้สามารถเป็นผู้จัด และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนรับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม และความจำเป็น นอกจากนี้ ยังให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษายังเป็นรากฐานของชีวิต กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้ทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ ต้องมีทักษะและกระบวนการ ทักษะการคิดการสร้างปัญญา และทักษะในการดำรงชีวิต เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ มีความสมดุลระหว่างสาระทางด้านความรู้ ทักษะกระบวนการควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมในด้านความรู้ มุ่งเน้นเพื่อเป็นพื้นฐาน และเครื่องมือในการเรียนรู้สาระต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ซึ่งมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้เรียนจะต้องเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น การแสดงความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน สมเหตุสมผล มีวิจารณ์ญาณ(กระทรวง ศึกษาธิการ, 2547)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะได้มีการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางการศึกษาอย่างชัดเจนต่อเนื่อง แต่จากการประเมินผล ของการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ภาคส่วนต่าง ๆ ยังเข้ามามีส่วน

ร่วมทางการศึกษาน้อยมาก ภาครัฐยังคงรับภาระในเกือบทุกภารกิจเป็นส่วนใหญ่ โดยรายจ่ายด้านการศึกษามาจากภาครัฐ ขณะที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสัดส่วนน้อยมาก ในส่วนของบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมยังเป็นการร่วมจัดและสนับสนุนการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่การเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ กำกับติดตามและตรวจสอบยังมีน้อย นอกจากนี้บทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา และระดมทรัพยากรเพื่อการ ศึกษาของทุกภาคส่วน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้เข้ามามีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสมและระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาพบว่าสัดส่วน งบประมาณในส่วนนี้ยังมีไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยค้นพบของนักวิจัยหลายท่านที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นเรื่องของการบริจาคเงินและวัสดุสิ่งของมากกว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานของสถานศึกษา และยังได้กล่าวถึงปัญหาการมีส่วนร่วมว่าเกิดจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ประการแรก ทักษะคติของผู้บริหารและครูที่มองว่าชุมชนมีความรู้ น้อย สถานศึกษาจึงไม่เอาใจใส่ที่จะถามความเห็น ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะทำและวิธีดำเนินการเอง แล้วจึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน การประเมินความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน จึงประเมินจากจำนวนเงินและสิ่งของที่รับบริจาค ประการที่สอง ลักษณะของความเป็นราชการของผู้บริหารและครูทำให้สถานศึกษาแปลกแยกจากชุมชน ครูไม่เอาใจใส่ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น และไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามาทำความสนทนาค้นคว้ากับครู ผู้บริหารและครูจึงไม่ทราบว่าคุณค่าในชุมชนคนใดมีความรู้ ความสามารถและศักยภาพเรื่องใด การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาจึงเกิดปัญหาอุปสรรค ประการที่สาม สถานศึกษาขาดแนวความคิดที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับชุมชน หวังเพียงที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากรเพียงฝ่ายเดียว โดยสถานศึกษาไม่คิดที่จะทำในสิ่งที่จะเป็นการช่วย

พัฒนาชุมชนด้านอื่นที่นอกเหนือไปจากการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของประชาชนในชุมชน และประการสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษาทำงานโดยยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพชุมชนจึงมีความรู้สึกว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนจึงเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเท่านั้น การจัดการศึกษาในชุมชนจึงไม่สามารถสนองความต้องการของชุมชนได้ ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามแล้วก็ตาม ที่จะให้โรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหา เพราะชุมชนยังมีแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ, 2555 : 73)

ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อช่วยลดช่องว่างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและประชาชนในภูมิภาคนาท้องถื่น ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสามารถของท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วก็จะเกิดปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านร่างกายอาจจะทำให้เด็กเล็กเจริญเติบโตไม่เป็นไปตามวัย สุขภาพอ่อนแอ หากไม่ได้รับอาหารที่ถูกสุขลักษณะและไม่ได้รับอาหารเสริม (นม) ที่เหมาะสม ส่วนด้านจิตใจจะทำให้เด็กเล็กมีความเห็นแก่ตัวและไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ดี และด้านปัญญาจะทำให้เด็กเล็กไม่มีความพร้อมในการเรียนในระดับสูงขึ้นได้ เช่น เด็กเล็กไม่สามารถอ่านออกเขียนได้เหมือนกับเด็กเล็กในวัยเดียวกันที่ได้เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาล เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว หากไม่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่นก็จะทำให้ผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยไม่สามารถส่งให้เด็กเข้าเรียนเตรียมความพร้อมได้ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนทั่วไปได้ เพราะมีค่าใช้จ่ายในการเรียนสูงจะทำให้เด็กเล็กมีพัฒนาการไม่เหมาะสมตามวัย และหากผู้ปกครองต้องการให้เด็กเล็กเรียนผู้ปกครองก็ต้องทำงานหนักเพิ่มมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดูบุตรก็จะเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไปได้ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552)

ในปัจจุบันการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนารูปแบบทั้งด้านมาตรฐานตามแบบวิชาการ การบริหารจัดการการงบประมาณซึ่งมีทั้งกลุ่มสถาบันหรือองค์กรหลายองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบดูแลด้วยแนวทางการบริหารจัดการที่แตกต่างกันในบริบทที่แตกต่างกันไปปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดจากความหลากหลายของวิธีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นประเด็นปัญหาที่ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในขณะเดียวกัน หลักเกณฑ์การบริหารจัดการจะ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอยู่หลายรูปแบบทั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่จัดและควบคุมดูแลโดยภาคเอกชน ชุมชนหน่วยงานภาครัฐ อาทิ กรมการพัฒนาชุมชน กรมศาสนา ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดูแลและบริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ถือเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีการบริหารจัดการโดยภาครัฐตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท รับผิดชอบการจัดการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมศาสนา ให้เป็นส่วนรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสระ อำเภอมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ได้ทำการเปิดรับเด็กเล็กเข้ามาศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 โดยภายหลังการถ่ายโอนภารกิจมานั้น ซึ่งตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา มีโรงเรียนอนุบาลหลายแห่งเป็นทางเลือกสำหรับผู้ปกครองที่จะให้บุตรหลานเข้ารับการศึกษาศึ่งส่งผลกระทบต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอัตราการเข้ารับการศึกษาลดลงนับตั้งแต่ปี 2554 – 2559 มีเด็กเล็กที่เข้ารับการศึกษาลดลงปีละ 62 คนจากเด็กเล็กอายุ 3-5 ขวบทั้งหมดในตำบลที่มีจำนวน 205 คนคิดเป็นร้อยละ 30 เท่านั้น ซึ่งถือว่ามีเด็กเล็กที่เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางมีจำนวนน้อย (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสระ, 2558) และจากการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมา พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการงานบุคคล ซึ่งเดิมมีอัตราจำนวนบุคลากร 4 คน เกษียณอายุไป 1 คน ก็ไม่มีคน

มาทดแทน จำนวนที่มีอยู่จึงรับภาระหนักมาก อาคารสถานที่ที่ต้องอยู่ในบริเวณวัดธาตุสว่างโนนยางที่มีความคับแคบล้อมรอบไปด้วยเจดีย์ที่บรรจุอัฐิจำนวนมาก อาคารเรียนเก่าแก่ ท่อโทรมไปตามกาลเวลา ด้านความพร้อมในการบริการอาหารกลางวัน บางช่วงที่งบประมาณทางการล่าช้า เจ้าอาวาสวัดธาตุสว่างโนนยาง (พระอธิการ สุวิทย์ วิฑิตธัมโม) ได้ให้ความเมตตาสำรองจ่ายให้ก่อน และการจัดกิจกรรมในศูนย์ อาทิ เช่น งานวันเด็ก งานวันสำคัญทางศาสนา พระอาจารย์ได้ให้ความเมตตาบริจาคเกือบทุกครั้ง นอกจากนั้นครูผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการดูแลเด็กเล็กเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและนำความรู้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดูแลเด็กเล็ก ปัญหาการบริหารงานวิชาการ เช่น หลักสูตรในการเรียนการสอนยังไม่มี การเน้นการปูพื้นฐานประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญาอารมณ์ และสังคมแก่เด็กอย่างครบถ้วน และไม่มี การนำเอาเทคนิคหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานเด็ก ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน และการประชาสัมพันธ์ คือ ผู้บริหารผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครองยังไม่มี ความเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและจัดกิจกรรมสำหรับเด็กเล็กร่วมกัน ปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน เช่น ด้านสาธารณสุข ไม่มีการจัดการตรวจสุขภาพ และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพของเด็กเล็ก ปัญหาการบริหารงานธุรการ การเงิน และพัสดุ เช่น อุปกรณ์ในการเรียนการสอนมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กเล็ก และปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม คือ สถานที่สำหรับดูแลเลี้ยงเด็กเล็กไม่สะอาด ถูกสุขลักษณะเท่าที่ควร สภาพอาคารชำรุดทรุดโทรม ไม่มีความปลอดภัย ห้องน้ำ เครื่องสุขภัณฑ์ที่ไม่ถูกสุขลักษณะสำหรับเด็ก ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กโดยเฉพาะ

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางควรที่จะมีการปรับปรุงการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากรด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กคณะผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้มีการบริหารจัดการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับจากผู้ปกครอง และนำบุตรหลานมาเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

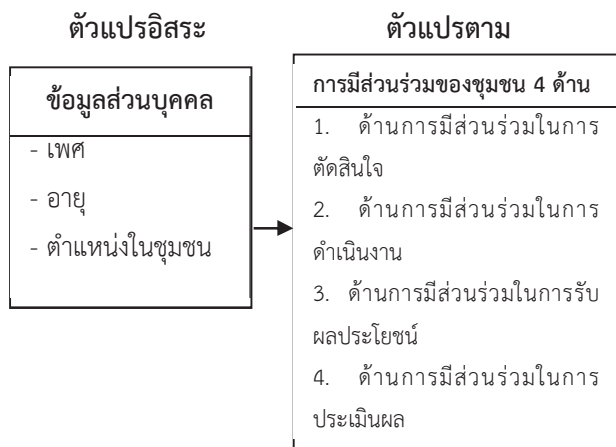
จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ทั้งนี้ ต้องการชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถส่งเสริมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนได้ตลอดทั้งชุมชนเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศอายุ และตำแหน่งในชุมชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ต.กุดสระ อ.เมืองอุดรธานี จ.อุดรธานี อยู่ในระดับน้อยที่สุด
2. ชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยางแตกต่างกัน
3. ชุมชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง แตกต่างกัน
4. ชุมชนที่มีตำแหน่งในชุมชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง จำนวน 60 คน ในปีการศึกษา 2558
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง

จำนวน 52 คน ในปีการศึกษา 2558 จะได้ตัวอย่าง จำนวน 52 คน จากกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เกียรติสุตา ศรีสุข (2552 : 80)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่งในชุมชน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดธาตุสว่างโนนยาง ตำบลกุดสระ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท(Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง อุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของลิเคอร์ท

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง พร้อมกับแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างได้กรอกข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองและใช้โทรศัพท์ในการติดต่อประสานงาน
3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 52 ชุด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม

คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน
ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง จำแนกตามเพศ และตำแหน่งในชุมชน โดยใช้การทดสอบค่าที (t – test แบบ Independent Sample) จำแนกตาม อายุ โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F – test แบบ One- Way ANOVA) หากพบความแตกต่างก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)
4. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ (IOC)
 - 1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าความถี่
 - 2.2 ค่าร้อยละ
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
 - 2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 t – test แบบ Independent Sample
 - 3.2 F – test (One - Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างโนนยาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.49, S.D. = 0.41) และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ด้าน ส่วนรายด้าน ที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x}$ = 4.56, S.D. = 0.34) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.38) ส่วนด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
ชุมชนมีส่วนร่วมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.39, S.D. = 0.51) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x}$ = 4.54, S.D. = 0.72) รองลงมา คือมีส่วนร่วม ในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ เพื่อการแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น ($\bar{x}$ = 4.52, S.D. = 0.67) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจ คัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศูนย์ฯ ($\bar{x}$ = 4.17, S.D. = 0.87)

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ชุมชนมีส่วนร่วม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.45, S.D. = 0.39) และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด คือ มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x}$ = 4.62, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อคณะกรรมการพัฒนาดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การพัฒนาศูนย์ฯ ($\bar{x}$ = 4.62, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุด คือ มีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดธาตุสว่างฯ ($\bar{x}$ = 4.27, S.D. = 0.71)